

Література

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України № 695 від 05.08.2020 р. Урядовий Кур'єр № 156 від 14.08.2020 р.
 2. Стратегія регіонального розвитку Хмельницької області на 2011-2020 роки / Хмельницька обласна державна адміністрація : сайт. URL: https://adm-km.gov.ua/doc/doc37_RD_Strategy.pdf (дата звернення: 05.05.2021).
 3. Терещенко Д. А. *Формування механізмів державного управління розвитком людського капіталу*. Інвестиції : практика та досвід. 2020. № 4. С. 103–108.
 4. Коваль Н. В., Корженівська Н. Л. *Вплив трудового потенціалу аграрного сектору на демографічну безпеку*. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. Т. 24. Вип. 2 (75). 2019. С. 16–20.
-

УДК 331.101

Кривцова Марина Сергіївна

*к. е. н., доцент кафедри управління персоналом і економіки праці,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ

JEL classification: J130

Серед тих процесів, які відбуваються в соціально-економічному розвитку суспільства, зайнятість є одним з найбільш важливих. Останнє зумовлене тим, що вона тісно пов'язана із задоволенням потреби людини в праці, забезпечує виробництво матеріальних і духовних благ, надання послуг, що є економічною основою життя суспільства.

Водночас, необхідно відмітити, що в Україні в останні роки відбуваються істотні зміни в економічному, політичному і соціальному житті країни. У таких умовах перед суспільством виникає проблема соціальної незахищеності окремих верств населення. Насамперед, ця проблема стосується молоді через її слабку трудову і професійну підготовку, через те, що особливістю молодого покоління є формування й утвердження життєвих позицій.

Молоді люди на ринку праці є найбільш вразливими і незахищеними. Тому питання молодіжної зайнятості знаходиться в фокусі уваги як розвинених країн, так і країн, що розвиваються. Необхідно відмітити, що сучасні дослідження щодо зайнятості здебільшого пов'язані з визначенням ефективної зайнятості, тому й постає питання актуальності визначення ефективності зайнятості молоді.

Перш за все, зосередимо увагу на тому, що ефективна зайнятість населення може трактуватися як така зайнятість населення в економіці, результатом якої є максимально повне задоволення потреб суспільства та його членів у матеріальних і духовних благах та послугах з мінімально можливими суспільними затратами.

Показником (або сукупністю показників), який виявляє ступінь ефективності зайнятості, є ефективність праці. Виходячи з такого розуміння, ефективною може визнаватися зайнятість, яка забезпечує ефективність використання наявних трудових ресурсів та їх найбільш повне залучення у процесі суспільного виробництва, забезпечуючи максимальне задоволення особистих та суспільних потреб населення.

Визначення ефективної зайнятості полягає в тому, що вона, на відміну від продуктивної зайнятості, передбачає також і наявність соціального ефекту, а також відповідність ключових параметрів цієї зайнятості загальносвітовим прогресивним тенденціям не лише розвитку ринку праці, але й суспільно-економічного піднесення в цілому. Таким чином, ефективна зайнятість – це така зайнятість, що органічно поєднує соціальну та економічну ефективність [1, с. 18].

Економічна ефективність зайнятості молоді полягає у створенні суспільного продукту (національного доходу). Практичний висновок із цього простий: чим більше зайнято молоді – тим краще використовується її трудовий потенціал, тим більше виробляється суспільного продукту.

Соціальна ефективність зайнятості молоді відображає не тільки потребу молодих людей у прибутках, але й необхідність особи в самовираженні через суспільно корисну працю, а також ступінь задоволення своїх потреб при певному рівні соціально-економічного розвитку суспільства.

Забезпечення ефективної зайнятості молоді необхідно і можливо через її переваги порівняно з іншими віковими групами:

- максимальний період майбутньої працездатності;
- високі показники фізичного здоров'я і витривалості;
- порівняно високий загальноосвітній рівень;
- висока міграційна мобільність;
- здатність до адаптації до змін в сфері інформатизації і технології;
- здатність опановувати новими навичками, знаннями та вміннями як фактор ефективності інвестицій в їх професійну підготовку.

Але, з іншого боку, є певні негативні риси молоді як частини робочої сили, що заважають її ефективній зайнятості: невідповідність їх уявлень реальності, ідеалізм, інфантильність; недостатній рівень кваліфікації; завищений рівень домагань і очікувань щодо майбутньої роботи та оплати праці; психологічну неготовність до професійної праці; орієнтацію на високий рівень споживання без ув'язки його з необхідністю участі у професійній діяльності [2, с. 85].

З огляду на специфічні риси молоді як соціальної групи, досягнення ефективної зайнятості можливо через виважену молодіжну політику, що враховує, з одного боку, можливості ринку праці, а, з іншого, – потреби молоді у самореалізації. Молодіжна політика щодо ефективної зайнятості повинна охоплювати такі напрямки як:

- забезпечення умов для молоді щодо досягнення гідного освітнього та професійного рівня. Важливим є підвищення якості освітніх послуг згідно з досягненнями національного й світового розвитку науки і техніки та удосконалення системи формування державного замовлення. Державна політика у сфері освіти має спрямувати свої зусилля на оновлення структури та змісту освітніх послуг, переліку спеціальностей відповідно до потреб сучасного ринку праці, а також на запровадження системи навчання населення впродовж усього життя. Крім того, виникає нагальна потреба у введенні до освітнього процесу нових професій, які мають забезпечувати потреби підприємств та організацій у спеціалістах із новітніх технологій;

- покращення якості профорієнтаційних послуг, що має бути важливим кроком для поліпшення інформаційного забезпечення, особливо із використанням інформаційних технологій, як державних структур, так і молоді шляхом розроблення та реалізації цільових комплексних програм, спрямованих на профорієнтацію молоді залежно від потреб ринку праці. Потребує посилення координаційна діяльність служби зайнятості із закладами освіти щодо перепідготовки незайнятої молоді за робітничими професіями та впровадження постійного прогнозування ринку праці за його кваліфікаційними та структурними ознаками. Дуже важливим є підвищення ефективності профорієнтаційних послуг і рівня довіри молоді до них, залучення до профорієнтаційних заходів батьків, роботодавців, представників бізнес-сектору;

- сприяння працевлаштуванню та розвитку самозайнятості молоді. Для цього на законодавчому рівні необхідно передбачити фіксований механізм щодо запровадження прямих і непрямих пільг роботодавцям, які інвестують кошти в систему професійної освіти, надають робочі місця для виробничої практики і приймають на роботу випускників закладів освіти. Заходи з підтримки та розвитку самозайнятості мають включати: розробку методик реалізації бізнес-плану; надання консультаційної і фінансової допомоги; навчання дітей і молоді основам підприємницької діяльності починаючи ще з закладів загальної середньої освіти; створення бізнес-інкубаторів; збір інформації про вакансії; надання допомоги у пошуку роботи; створення нових робочих місць; супровід молодих підприємців та створення умов для їхнього розвитку.

Література

1. Семикіна М. В., Іщенко Н. А. *Мотивація ефективної зайнятості : пошук оптимальної стратегії* : монографія. Кіровоград : КОД, 2012. 216 с.
2. *Молодь на ринку праці : навички XXI століття та побудова кар'єри*. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2018 року). Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики. Київ, 2019. 107 с.